

Adviesnota rijgeschiktheid bij stemmingsstoornissen, ADHD en schizofrenie en psychose

Adviesnota rijgeschiktheid bij stemmingsstoornissen, ADHD en schizofrenie en psychose

*M. Brons, J.K. van Driel, J.W. Hagemeyer, E.G.Th.M. Hartong, M.J. Hoek,
M. Koenen, J.J.S. Kooij, A. Korzec en P. Niesink (NVvP-adviescommissie
rijgeschiktheid)*

Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)

De Tijdstroom, Utrecht

© 2014 Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)
E-mail: info@nvvp.net
Omslagontwerp: Cees Brake bno, Enschede

Uitgegeven door De Tijdstroom uitgeverij BV, Postbus 775, 3500 AT Utrecht.
Internet: www.tijdstroom.nl
E-mail: info@tijdstroom.nl

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaardend auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Waar dit mogelijk was is aan auteursrechtelijke verplichtingen voldaan. Wij verzoeken eenieder die meent aanspraken te kunnen ontlenen aan in dit boek opgenomen teksten en afbeeldingen, zich in verbinding te stellen met de uitgever.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie. Toestemming voor gebruik van tekst(gedeeltes) kunt u schriftelijk en uitsluitend bij de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie aanvragen.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stbl. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorrecht, Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp.

Voor het overnemen van gedeeltes uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Initiatief: Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)

In samenwerking met:
Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (KNMP)
Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB)

Met ondersteuning van: Ondersteuning Professionele Kwaliteit van de Orde van Medisch Specialisten

Financiering: Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP)

De Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) heeft als doel om de wetenschappelijke en beroepsmatige belangen te behartigen van psychiaters. Tevens bevordert de NVvP de opleiding en scholing en bevordert en bewaakt de NVvP de kwaliteit van de psychiatrie.

De Orde van Medisch Specialisten afdeling Ondersteuning Professionele Kwaliteit adviseert de wetenschappelijke verenigingen over kwaliteitsbeleid, de ontwikkeling van richtlijnen, adviezen, indicatoren en visitatiemethodiek.

Deze adviesnota is opgesteld door de NVvP als advies aan de minister voor Infrastructuur en Milieu en aan het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen voor verbeteringen en aanscherpingen van de Regeling eisen geschiktheid 2000. Tevens biedt het informatie aan psychiaters die keuringen uitvoeren. De gegeven aanbevelingen zijn echter geen standaard die in alle omstandigheden van toepassing verklaard kan worden. Zij is bedoeld om het rationeel klinisch handelen bij een keuring te ondersteunen.

Deze adviesnota is ook beschikbaar via www.nvvp.net.

ISBN 978 90 5898 246 9
NUR 875

Inhoud

Verantwoording — 7

Samenvatting: aanbevelingen — 9

- 1 Aanbevelingen stemmingsstoornissen — 9
- 2 Aanbevelingen ADHD — 11
- 3 Aanbevelingen schizofrenie en psychose — 12

Hoofdstuk 1 Methodologische inleiding — 13

- 1 Inleiding — 13
- 2 Doelstelling van de adviesnota — 14
- 3 Gebruikers van het advies — 15
- 4 Uitgangsvragen — 15
- 5 Samenstelling commissie — 16
- 6 Werkwijze commissie — 17
- 7 Wetenschappelijke onderbouwing — 17
- 8 Gebruik en toegankelijkheid adviesnota — 19
- 9 Belangenverstrengeling en onafhankelijkheid commissieleden — 19
- 10 Herziening — 20
- 11 Appraisal of Guidelines for Research & Evaluation (AGREE) — 20

Hoofdstuk 2 Inhoudelijke inleiding — 21

- 1 Inleiding — 21
 - 2 Proces van autorijden — 21
 - 3 Neurocognitief functioneren — 22
 - 4 Rijvaardigheid en rijgeschiktheid — 22
 - 5 Geneesmiddelen en rijgeschiktheid — 23
- Literatuur — 24

Hoofdstuk 3 Stemmingsstoornissen — 25

- 1 Uitgangsvraag — 25
 - 2 Inleiding — 25
 - 3 Samenvatting van de literatuur — 28
 - 4 Conclusies — 38
 - 5 Overwegingen — 40
 - 6 Aanbevelingen — 42
- Literatuur — 44

Hoofdstuk 4 Attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) — 49

- 1 Uitgangsvragen — 49
- 2 Inleiding — 49
- 3 Verkeersrisico's — 51
- 4 Geneesmiddelen — 59

Hoofdstuk 5 Schizofrenie en psychose — 67

- 1 Uitgangsvraag — 67
 - 2 Inleiding — 67
 - 3 Samenvatting van de literatuur — 68
 - 4 Conclusies — 69
 - 5 Overwegingen — 70
 - 6 Aanbevelingen — 72
- Literatuur — 73

Hoofdstuk 6 Lacunes in de kennis — 75

- 1 Inleiding — 75
 - 2 Stemmingsstoornissen — 75
 - 3 Attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) — 76
 - 4 Schizofrenie en psychose — 77
- Literatuur — 77

Bijlage 1 Advies wijziging Regeling eisen geschiktheid 2000 — 79

- 1 Inleiding — 79
- 2 Vigerende tekst Regeling eisen geschiktheid 2000, stemmingsstoornissen — 79
- 3 Tekstvoorstel Regeling eisen geschiktheid, stemmingsstoornissen — 80
- 4 Vigerende tekst Regeling eisen geschiktheid 2000, ADHD — 82
- 5 Tekstvoorstel Regeling eisen geschiktheid, ADHD — 83
- 6 Vigerende tekst Regeling eisen geschiktheid 2000, psychosen — 86
- 7 Tekstvoorstel Regeling eisen geschiktheid, psychosen — 87

Bijlage 2 Systematische zoekstrategie — 89

Bijlage 3 Evidencetabellen — 91

Bijlage 4 Belangenverstrengeling — 120

Bijlage 5 Achtergrondinformatie rijgeschiktheid — 121

- 1 Tests beoordeling rijgeschiktheid — 121
 - 2 Standaarddeviatie van de laterale positie (SDLP) — 123
 - 3 Acceptabel risico — 123
 - 4 Beginnersrijbewijs — 124
 - 5 Eigen Verklaring en de Vorderingsprocedure — 125
- Literatuur — 126

Verantwoording

De Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) heeft het initiatief genomen voor de ontwikkeling van deze adviesnota, om psychiaters die een keuring uitvoeren in opdracht van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) te voorzien van informatie om tot een zorgvuldig klinisch oordeel te kunnen komen. Er is literatuuronderzoek gedaan aan de hand van verschillende onderzoeksvragen. Met behulp van een breed panel van deskundigen zijn aanbevelingen gedaan, die deels gebaseerd zijn op wetenschappelijk bewijs en deels op basis van ervaringen uit de praktijk. Voor de diagnostiek en behandeling van depressie, bipolaire stoornissen, ADHD, en schizofrenie en psychose verwijzen wij naar de bestaande multidisciplinaire en monodisciplinaire richtlijnen. In de commentaarfase zijn commentaren ontvangen van zeer goed ingevoerde psychiaters, van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (KNMP), van de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB) en van het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR). De wetenschappelijke inzichten die zijn vergaard voor deze adviesnota, zijn ook gebruikt om te komen tot voorstellen voor verbeteringen en aanscherpingen van de Regeling eisen geschiktheid 2000. Dit advies is daarom ook aangeboden aan de minister van Infrastructuur en Milieu en aan het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen. Met deze adviesnota hopen wij een bijdrage te leveren aan zorgvuldig keuringsonderzoek en verbetering van de Regeling eisen geschiktheid. De Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie wil met haar adviezen bewerkstelligen dat patiënten met stemmingsstoornissen, ADHD, of schizofrenie of psychose op basis van wetenschappelijke gronden eenduidig, transparant en gelijkwaardig worden beoordeeld voor hun deelname aan het verkeer. Hiermee wil de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie de verkeersveiligheid in Nederland dienen.

*Namens de adviescommissie,
P. Niesink, voormalig voorzitter*